

Karies blant tolv år gamle skolebarn i Sudan

For å kunne planlegge et godt tannhelsetilbud er en avhengig av troverdig informasjon om forekomst av tannsykdommer og behandlingsbehov i regionen. Forebygging av karies kan redusere barnas plager og helsevesenets kostnader. En vet lite om tannhelsesituasjonen blant sudanske skolebarn. Sudan har gjennom de siste tiårene – til tross for sosial ustabilitet og krig i deler av landet – opplevd en generell velstandsøkning som også trolig har påvirket daglige diettvaner. Målsettingen med studien var å kartlegge forekomst og fordeling av karies og tannhelse relatert livskvalitet blant skolebarn i Khartoum State. Det ble studert faktorer som kan predikere karieserfaring og i hvilken grad dette påvirker livskvalitet. Studiene belyser ikke-biologiske og biologiske determinanter, slik som bruk av sukkerrike næringsmidler, sosioøkonomiske forhold og forekomst av bakterier i spytt.

Avhandlingen bygger på en skolebasert clusterundersøkelse blant 1109 skolebarn fra 58 skoler (private og offentlige), tilfeldig valgt fra skolelister. Elevlistene var stratifisert etter kjønn og skolesektor. Data ble samlet inn ved hjelp av kliniske undersøkelser og ved hjelp av strukturerte intervju. Det ble samlet inn spyttprøver fra 140 av barna (inkl. 30 fra barn med karieserfaring). Bakteriene i spyttprøvene ble bestemt med kvantitativ samtidig polymerase kjederekasjon (qRT-PCR). Klinisk undersøkelse ble gjennomført etter retningslinjer beskrevet av Ver-

Nazik Mostafa Nurelhuda disputerte 26. januar 2011 for PhD-graden ved Det medisinske odontologiske fakultet, Universitetet i Bergen (UiB) med avhandlingen: «Aspects of dental caries in Sudanese schoolchildren».

Nazik Mustafa Nurelhuda er født i Dubai, De forente arabiske emirater i 1979. Hun studerte odontologi ved universitetet i Khartoum, Sudan og var ferdig utdannet i 2002. Nazik M. Nurelhuda har et MFDRCSI (Membership in the Faculty of Dental Surgery with the Royal College of Surgeons of Ireland) og har siden 2006 vært doktor-

gradsstudent knyttet til Institutt for klinisk odontologi og Senter for internasjonal helse ved UiB.

Hovedveileder var førsteamanuensis Tordis A. Trovik ved Institutt for klinisk odontologi, UiB. Biveiledere var Vidar Bakken, Gades institutt ved UiB, Marian Kjellevoid Malde, Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES) og Mutaz F. Ahmed ved Universitetet i Liverpool, Storbritannia.

dens helseorganisasjon, og gingivalindeks (GI), plakkindeks (PI) utviklet av Løe & Silness, samt Deans indeks for fluorose ble registrert. Barna ble veid og målt for beregning av kroppsmasseindeks (BMI).

Forekomsten av tannkaries blant 12-årige skolebarn var generelt svært lav (DMFT = 0,42), mens gruppen av barn med ubehandlet karies var relativt høy (31%). Nesten en fjerdedel (24%) av barna hadde også karies i permanente tenner. Barn i privatskoler hadde klart mer karies enn barn i offentlige skoler. Forekomst av streptokokkbakterier hang sammen med kariesforekomsten. Til forskjell fra

andre studier viste analysene at høy sosioøkonomisk status var en risikofaktor for å få hull i tennene. Høy sosioøkonomisk status var også en risikofaktor for å rapportere redusert tannhelselivskvalitet, men bare blant barn i offentlige skoler. Resultatene viste at blant åtte mulige sukkerrike snacks og drikkevarer, var kun hyppig inntak av lokale brus/«soft drink» tydelig assosiert med karies.

E-post: Nazik.Nurelhuda@iko.uib.no

JADA finner du på
www.helsebiblioteket.no